

Ratten belangrijke bron salmonella

Uit de literatuur was deze zinsnede wel bekend, maar dat dit als kop zou dienen voor een bericht van 23 juli van het 'Boerderij.nl Pluimveehouderij Nieuws' was wel opvallend. Het betrof de besmetting van pluimvee met de bacterie **Salmonella gallinarum**.

In 2009 werd op 11 legpluimveebedrijven besmetting met *Salmonella gallinarum* vastgesteld, waarvan 9 in de Gelderse Vallei. In april en mei van dit jaar werden in de Gelderse Vallei 2 nieuwe besmettingsgevallen bekend.

Salmonella gallinarum is ook wel bekend onder naam 'Kleinse ziekte' en komt vooral voor bij bruine leghennen. De dieren kunnen plotseling sterven als gevolg van ontstekingen van inwendige organen, zoals milt, lever, buikvlies en eierstok. *S. gallinarum* komt alleen voor bij hoenderachtigen. Deze 'gastheerspecifieke' bacterie komt voor bij soorten als kippen en kalkoenen, maar ook bij parelhoenders, pauwen, fazanten en kwartels. Verder worden ook nog spreeuwen en papegaaien genoemd.

Verspreiding van de bacterie

De bacterie kan zich verspreiden met stof en met mest. Plaaagdieren zoals vliegen en knaagdieren kunnen ook drager zijn en dus ook een bijdrage leveren in de verspreiding en besmetting. Volgens het bericht in Pluimveehouderij zijn hoge percentages ratten gevonden met *S.gallinarum* in de darmen. Bij met *S.gallinarum* geïnfecteerde bruine ratten werd de bacterie 4 maanden lang in de uitwerpselen aangetroffen. Ook in eerdere studies werd al aangetoond dat knaagdieren, maar ook insectenetters als de huisspitsmuis, drager kunnen zijn van *Salmonella* en aanverwante bacteriën, bijvoorbeeld *Campylobacter*. Veel studies betreft de besmetting van dier op mens (zoönoses), die ziekteverschijnselen bij de mens tot gevolg kunnen hebben. *S. gallinarum* vormt voor mensen echter nauwelijks een risico, omdat de ziekte zich beperkt tot vogels en dan vooral tot de hoenderachtigen. De bacterie ontwikkelt zich tussen de 5 en 45°C, maar gedijt het best bij 37°C en verdraagt ook vrieskou.

Gevaar voor besmetting

Om gevaar voor besmetting op pluimveebedrijven te voorkomen is het van groot belang om hygiënische maatregelen te treffen en insleep te voorkomen. Bij 0,5% uitval geldt er een meldplicht. Als beperkende maatregel wordt een ophokplicht voor besmette bedrijven of in een cirkel rondom verplicht gesteld of geadviseerd. Het vaccineren van dieren kan daarnaast zinvol zijn om de ziekte te voorkomen. In alle gevallen adviseert de Gezondheidsdienst voor Dieren overleg te plegen met de dierenarts om na te gaan welke stappen moeten worden genomen. Tot de hygiënische maatregelen behoren onder andere preventieve of bestrijdingsmaatregelen die moeten voorkomen dat knaagdieren, vogels of insecten de betreffende bacterie over kunnen brengen. Knaagdieren en vogels moeten buiten de stal worden gehouden of op een zodanige afstand dat er geen contact plaats kan vinden tussen deze plaagdieren en het pluimvee. In het geval van leghennen met een vrije uitloop is dat niet eenvoudig. De plaagdierbestrijding vraagt hier om een gedegen aanpak waaraan een goed opgezet preventie- en bestrijdingsplan ten grondslag moet liggen. De stal en mogelijke uitloop dienen te worden gevrijwaard van o.a. ratten, muizen, vliegen en tempexkevers, maar ook van vogelmijten (bloedluizen). Een professionele uitvoering en planning van op dierplaagpreventie gerichte werkzaamheden vraagt om een daarvoor gekwalificeerd dierplaagbeheersingsbedrijf.

Aanvullende maatregelen

Naast bovengenoemde beheersingsmaatregelen met betrekking tot plaagdieren zijn ook andere maatregelen van belang, zoals:

- geen ander gevogelte, zoals siervogels, op het bedrijf houden;
- de beperking van aanloop en inloop van personen van buiten het bedrijf;
- scheiding van bedrijfsterrein en woongebied;
- het ontsmetten van personen, voertuigen en eiercontainers die van buiten komen;
- een hygiënesluis, bedrijfskleding en -schoeisel;
- De Gezondheidsdienst voor Dieren-Pluimvee schrijft voor wat te doen met (besmette) mest en de mestcontainers.

Bron:

- De Gezondheidsdienst voor Dieren-Pluimvee
- Boerderij-Pluimveehouderij-Nieuws van 23 juli 2010
- B.G. Meerburg/A.Kijlstra. Zoönotische risico's van knaagdieren in de veehouderij
- A.M. Badi /N.Lliadis/K. Sarris. Natural and experimental infection of rodents (*Rattus norvegicus*) with *Salmonella gallinarum*.